

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Skien 8. januar 2025

**KLAGE PÅ KONSESJONSVEDTAK, FOSSUM SOLKRAFTVERK I SKIEN KOMMUNE, TELEMARF FYLKE,
NVE REFERANSE 202306795-69**

Om klagerett, klagefrist og grunnlag for vedtaket

Vi har mottatt informasjon om klagerett og klagefrist rett før jul. Klagen er rettidig.

Fossum solkraftverk er blant de første bakkemonterte solkraftverkene NVE har behandlet. Tillatelsen er gitt i medhold av energiloven § 3-1, energilovforskriften § 3-1 og delegering av myndighet fra Olje- og energidepartementet av 31.oktober 2019. Fossum solkraftverk kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. NVE kan gi konsesjon hvis et kraftverk vurderes til å være samfunnsmessig rasjonelt, det vil si at fordelene må være større enn ulempene for miljø og samfunn.

Vi mener ulempene her er større enn fordelene, og kan ikke se at det er grunnlag for å gi konsesjon. Dersom konsesjon gis, må det være fordi lønnsomheten i prosjektet er vesentlig høyere og ulempene ved tiltaket blir vesentlig mindre gjennom vilkår som i langt større grad ivaretar Bøgrenda boligområde.

Vi er uenige i NVE sin vurdering og begrunnelse for vedtaket

NVE har i sin begrunnelse for vedtaket lagt vekt på følgende fordeler; Lønnsomhet i kraftverket, positive klimaeffekter og at solkraftverket kan gi mer kunnskap og erfaring om bygging og drift. Av ulemper viser NVE til synligheten av anlegget og at området ikke vil kunne brukes til skogsdrift i konsesjonsperioden. Begrunnelsen er syltynn, og ikke holdbar. Vesentlige ulemper er utelatt, og det er feilaktig lagt for stor vekt på en påstått lønnsomhet som ikke er der.

NVE har lagt til grunn at solkraftverket *kan* være lønnsomt. Ikke at det er vurdert lønnsomt, men at det *kan* være det. NVE skriver selv lønnsomheten er en viktig del av fordelene ved solkraftverket, og oppgir at lønnsomheten er usikker. NVE legger vekt på at dette solkraftverket er det første med en mulig batteriløsning, og at dette bidrar til å gjøre solkraftverket lønnsomt. Beregningene fra NVE viser imidlertid at solkraftverket ikke er lønnsomt i sin levetid ved å bruke batteriløsning på grunn av den betydelige kostnaden batterilagringen har. Det er heller ikke satt vilkår om bruk av batterilagring.

NVE legger veldig stor vekt på den erfaringen en slik batteriløsning kan gi siden en ikke har noe erfaring med dette andre steder i Norge. Hvis den eneste grunnen til at solcellekraftverket anses lønnsomt er at NVE ønsker kunnskap om batterisystemer, må det være andre måter eller områder hvor NVE kan skaffe seg slik kunnskap. Det kan umulig begrunne det enorme inngrepet i natur nær Bøelva alene. Ei heller oppveie for de store konsekvensene tiltaket har for Bøgrenda boligområde. Hvorfor skal man legge et solcellekraftverk såpass tett innpå et boligområde, uten tanke for hvordan

dette påvirker både med hensyn til støy, helse, landskap og boligverdier? Etter vårt syn er det ikke riktig at Bøgrenda boligområdet allerede er preget av landskapsinngrep, men ved gjennomføring av dette tiltaket, vil området bli det.

Et annet argument som brukes for å underbygge at tiltaket gir positive effekter er en angivelig reduksjon i klimagassutslipp. Klimagassutredningen fra Multiconsult viser et estimert klimagassutslipp på 4731 tonn CO₂ – ekvivalenter knyttet til det direkte arealbeslaget. I tillegg kommer utslipp fra materialproduksjon, transport, anlegg og drift som er estimert til å være 5377 tonn CO₂-ekv. Samlet klimagassutslipp er beregnet til 10 108 tonn CO₂ ekv, eller 42,1 g CO₂/kwh. NVE ser dette opp mot den europeiske elektrisitetsmiksen, som oppgis å være 118,8 g CO₂/kwh. Da er riktignok ikke alt tatt med, kan vi lese.

Samtidig er det slik at dersom man ikke gir tillatelse til solcellekraftverket, legger NVE til grunn at Norge vil bidra med en reduksjon på 2407 CO₂/kwh. Det betyr at å bygge solcellekraftverket øker klimagassutslippene i området/Norge med over 7500 tonn. For å forsvare økningen i utslipp, legger NVE til grunn at utbygging av fornybar kraft i Norge kan fortrenge og /eller erstatte fossil kraftproduksjon i det europeiske markedet.

Med andre ord sier man at det er greit at Norge øker sine utslipp her i landet, for man antar at det reduserer klimagassutslipp i utlandet. Det vet man jo ikke, det er en antakelse. Og med det økte kraftbehovet som man forventer at kommer, blir det for enkelt å si at vi kan fortsette økningen av klimagassutslipp i Norge, og skyve ansvar, løsninger og reduksjon i klimagassutslipp til andre land.

Norge har lovfestet en reduksjon i klimagassutslippene med 55 % innen 2030, sammenlignet med 1990, se klimaloven § 3. Det gjelder også krav om ytterligere reduksjon innen 2050, og for å komme dit har regjeringen satt et omstillingsmål som sier at de innenlandske utslippene alene må ned med 55 % innen 2030.

Rapporteringen i Regjeringas klimastatus og – plan tyder på at omstillingsmålet ikke vil nås. I Dokument 3:15 (2023-2024), Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes styring og samordning for å nå Stortingets vedtatte klimamål, er en av konklusjonene at; «Det er usikkert i hvilken grad det blir mulig å kjøpe utslippsenheter, skogkreditter og kvoter i utlandet for å nå Norges klimamål», se s. 8. Riksrevisjonen sier også at klimamålene er lite konkretisert og forpliktende formulert i de enkelte departementenes styring. Departementene, også Energidepartementet, blir anbefalt å forbedre styringen og samordningen. Riksrevisjonens undersøkelse av departementenes styring viser at «departementene stiller få konkrete krav til underliggende etater i instrukser og tildelingsbrev om hvordan de skal jobbe med å redusere klimagassutslippene innenfor sine ansvarsområder».

I hovedinstruks for Norges vassdrags – og energidirektorat står det at «Den overordnede målsetningen med energibistanden er å øke tilgangen til pålitelig og bærekraftig energi til en overkommelig pris og *reduserte utslipp fra energisektoren.*» Kanskje det med fordel kunne stått både i Norge og Europa/globalt.

Klimautfordringen er en av de største, om ikke den aller største, utfordringen menneskeheten står overfor. Å øke klimagassutslippene i Norge for å få mer kunnskap om en batterilagringsløsning det ikke en gang er sikkert tiltakshaver vil etablere, virker ikke samfunnsmessig rasjonelt.

Vi har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett

også for etterslekten. Å øke klimagassutslippene i Norge er ikke i samsvar med det ansvar statlige myndigheter har for å oppfylle retten vi har til et miljø som sikrer helsen.

Om man, mot formodning, likevel skulle finne grunnlag for å forsvare ulempen dette tiltaket fører med seg, må ulempene i langt større grad begrenses i vedtaket ved at det settes vilkår. Ulempene ved tiltaket er at det legges beslag på 83 dekar skog nær Bøelva. Videre er tiltaket visuelt sett svært sjenerende, særlig fra Venstøp og Bøgrenda. Det er snauhogd mot Bøgrenda, og de nærmeste boligene vil se rett inn i en eller to 40 fots containere og solcellepaneler. Det vil ta flere år før noe som plantes der eventuelt kan skjerme noe mot Bøgrenda. Støyplagene er dårlig utredet, og det er ikke satt krav til støysvakt utstyr og støymålinger. Det er heller ikke sett på samlet støybelastning i området. Videre vil solcellekraftverket kunne forringe boligverdiene i Bøgrenda boligområde. Tiltaket gir også noe økt brannfare for nærliggende boliger.

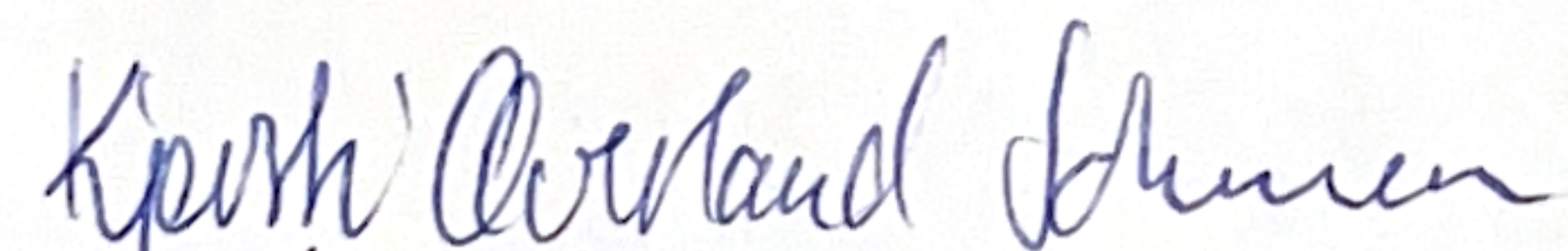
Oppsummering

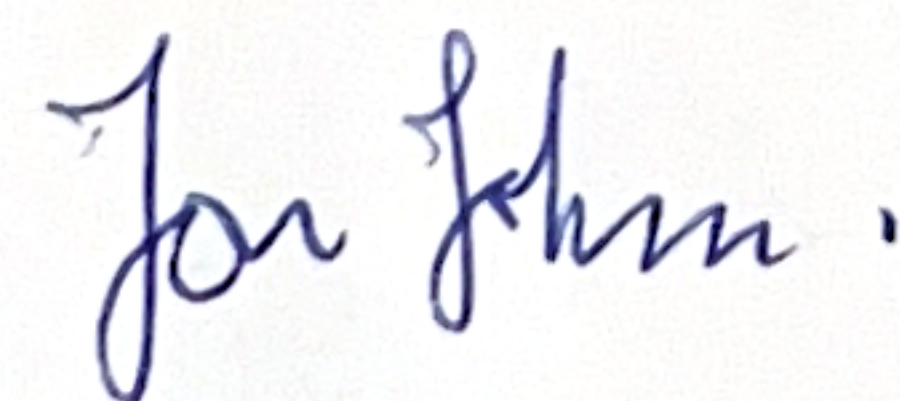
Når en prissetter fordeler opp mot ulemper, bør en være mer etterrettelig enn det NVE her har vært. I begrunnelsen for vedtaket har NVE lagt for stor vekt på fordelene av en batteriløsning som det ikke er satt vilkår om at skal være der. Kunnskapen om batterilagring må man kunne få på annen måte en ved å påføre samfunnet så vidt omfattende negative konsekvenser, særlig når solcellekraftverket ikke er lønnsomt. Når prosjektet i seg selv ikke er lønnsomt kan derfor ikke legges vekt på dette. Ulempene er underkommunisert, og klimaregnskapet avhengig av hva som skjer i andre land. Om tillatelsen til tiltaket opprettholdes, må ulempene for Bøgrenda boligområde avhjelpes i langt større grad, tatt i betraktning de begrensede fordelene tiltaket eventuelt kan ha samfunnsmessig.

Utsatt iverksettelse

Vi ber om utsatt iverksettelse til klagesaken er avgjort slik at klageretten blir reell. Tiltaket oppfattes til å ha stor betydning for Bøgrenda boligområde. Videre synes det som at det er tvilsomt om vilkårene for å gi konsesjon til tiltaket er oppfylt.

Med vennlig hilsen

Kjersti Øverland Johnsen

Jon Johnsen